

Michaël Borremans: *The House of O Discovered* - 2003-2005
mixed media op hout - foto: Dirk Pauwels

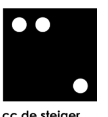
Collectietentoonstelling S.M.A.K. The House of Opportunity

12/09 - 01/11/20
Stadsmuseum Menen
Woensdag - zondag 14-18u. Gratis.

S.M.A.K.

BASTION 10
Kunstproject

cc de steiger

Juan Muñoz

Two Watchmen

1993

2 x (170 x 90 x 90 cm)

mixed media

schenking van de kunstenaar

De bekende Spaanse kunstenaar Juan Muñoz maakte in de jaren 1980 regelmatig figuratieve sculpturen waarin zijn zogenaamde 'tuimelfiguren' voorkomen; personage met een gedetailleerd bovenlichaam maar met een bolvormig onderlichaam. Hoewel de figuren hierdoor niet in staat zijn tot 'bewegen' lijken ze door hun bolvorm elk moment te kunnen omslaan, en dus wel bewegen. Vanuit hun massieve sokkels kijken ze de toeschouwer aan. Deze werken gaan over kijken en bekeken worden, over het beklemmende gevoel te hebben onder toezicht te staan. De titel van het werk 'Two Watchmen' verwijst letterlijk naar dit controlerende, begrenzende toezicht, waardoor de twee sculpturen ook grenswachters worden, die een bepaalde ruimte afsluiten en slechts de personen toelaten die hun eigen, subjectieve voorkeur wegdragen...

17.

Joseph Grigely

Untitled Conversation (Travels in Europe)

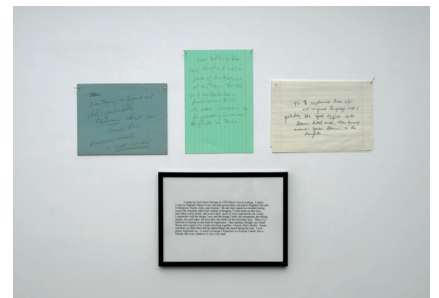
1995

31.5 x 41 cm

print, balpen en viltstift op papier

De Amerikaanse conceptuele kunstenaar Joseph Grigely, doof sinds zijn tiende, bestudeert de kunst van het converseren tussen dove en horende mensen. Vertrekpunt voor zijn kunstwerken zijn restanten van gesprekken die hij voerde met horenden in de vorm van krabbels op servetten, tekeningetjes, etc... Met deze restelementen geeft hij op een conceptuele manier vorm aan deze persoonlijke gesprekken en ontmoetingen. Grigely maakte in dit verband een reeks 'Untitled Conversations', waarvan de ondertitel telkens de sleutel biedt om het werk te lezen of betekenis te geven. In 'Untitled Conversations (Travels in Europe)' beschrijft de kunstenaar aan de hand van een paar korte kattenbelletjes een reis door Europa die hij deels alleen maakte, maar waarbij zijn horende vriendin Susan hem een deel van de reis vergezelde. Tot zijn verbazing blijkt haar beschrijving van dingen die ze hoorde tijdens hun gezamenlijke trip: "het was geen Europa dat ik verwachtte of dat ik kende, maar zeker ook een heel écht Europa." Of hoe de ervaringen van verschillende mensen een meer open, grenzeloze kijk op een continent kunnen bieden..

18.

Hamish Fulton

World within a World

ed. 2/3

1973

10 x (variabele afmetingen)

gelatine-zilverdruk op fotopapier

schenking VMHK (Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst)

Gent

Hamish Fulton is een van de belangrijkste kunstenaars uit de Land Art, een stroming waarbij de kunstenaars hun werk concipiëren in direct, fysiek contact met de – dikwijls ongerepte – natuur. Velen van hen laten letterlijk hun eigen culturele grenzen achter zich en maken werk in de natuur, waardoor er van het fysieke kunstwerk nadien dikwijls niet meer dan wat (fotografische) documentatie overblijft. Fulton focuste zich in zijn werk bijna exclusief op lange, veelal fysiek uitputtende wandelingen. Het werk 'World within a World' is een tekstuele en fotografische beschrijving van een wandeling van 1022 mijl die Hamish Fulton ondernam van Noord-Schotland tot Zuid-Engeland, waarbij hij letterlijk "van horizon tot horizon" het volledige Verenigd Koninkrijk doorkruiste, en daarbij dus de geografische grenzen van vier 'landen' overstak; Schotland, Noord-Ierland, Wales en Engeland.

19.

Wim Delvoye

Propagaz D1

1988

56 x dia. 30 cm

emaillak op staal

schenking Nationale Loterij

Het vermogen om twee ogenschijnlijk tegengestelde beelden met elkaar te laten versmelten tot een ander, bevreemdend beeld, is het handelsmerk van de Belgische kunstenaar Wim Delvoye. In de sculptuur 'Propagaz D1' beschilderde hij een gasfles met lieflijke taferelen in het bekende Delfts blauwe motief dat men vroeger veel aantrof op de Leuvense kachels in menig Vlaamse huiskamer. 'Propagaz' is een van oorsprong Noord-Frans gasmerk. In deze zin kan Delvoyes sculptuur dan ook bekeken worden als een 'grensoverschrijdend' beeldhouwwerk, dat een typisch Noord-Frans en Vlaams motief met elkaar in verbinding brengt binnen één en hetzelfde object.

David Bade

Refugee

2014

356 x 135 x 145 cm

mixed media

'Refugee' is een typisch voorbeeld van de grenzeloze, absurde, wilde en vrije associatieve beeldtaal van de Nederlandse kunstenaar David Bade. Deze monumentale 'trash-sculptuur' met vaag menselijke kenmerken heette voordien 'Afrikaanse Asielzoeker in Griekenland', waarbij men inderdaad dadelijk een aantal clichématige kenmerken van deze landen in de figuur herkent, zoals de Griekse zuilen die dienen als benen en het Afrikaanse typische hutendak als hoofd. Niet toevallig veranderde David Bade recentelijk de titel in 'Refugee', om het beeld een meer universele en actuele lading mee te geven. Misschien ook niet toevallig is Afrika het continent waarvan vele vluchtelingen tegenwoordig, in de hoop op een beter toekomst, pogen de Middellandse Zee over te steken naar Europa, en daarbij niet zelden stranden in... Griekenland.

Michaël Borremans

The House of O Discovered

2003-2005

24 x 32 cm

mixed media op hout

Alle tekeningen uit de reeks 'House of Opportunity' van Michaël Borremans tonen hetzelfde motief van een huis, met een schier oneindig aantal blinde vensters, omgeven door menselijke schaalfiguren. Zoals steeds bij Borremans heeft dit motief een dubbele betekenis. Enerzijds draagt dit huis letterlijk een oneindig aantal mogelijkheden in zich, maar anderzijds krijgt het in zijn uitzicht, en de wezenloze menselijke figuren er rondom, ook bijna totalitaire trekken, die een maatschappij lijken te suggereren van controle, surveillance en beperking. In de tekening 'The House of O Discovered' rijst het huis op in een landelijke omgeving, omgeven door kleine, zich bijna devoot gedragende, menselijke figuren. Het draagt een quasi koloniale, idealistische belofte in zich, de hoop op een betere toekomst en een nieuw leven voor de rondom staande mensen, vol met nieuwe, uitdagende mogelijkheden. Dit werk van Michaël Borremans staat dan ook metafoor voor deze tentoonstelling: de 'grens' als letterlijke interpretatie van inperking, maar ook de grens als mogelijkheid tot het overschrijden ervan, tot het ontdekken van nieuwe opportuniteiten.

Thomas Schütte

Trio

1993

172.5 x dia. 51.5 cm, mixed media

'Trio' is een kleine sculptuur van de Duitse kunstenaar Thomas Schütte, bestaande uit drie ruggelings aan elkaar vastgemaakte menselijke figuren, geboetseerd in was. Ze staan omwille van de attributen die ze bij zich dragen symbool voor respectievelijk de tekenaar, de schilder en de beeldhouwer. Enerzijds zou het werk een metafoor kunnen zijn voor de multidisciplinaire kunstenaar, die de grenzen van de verschillende kunstmedia moeiteloos overschrijdt. Anderzijds kan het werk ook net het tegenovergestelde betekenen, en refereert het naar de lotsbestemming van de kunstenaar die voor eeuwig 'vastgeklonken' zit binnen de grenzen van zijn (traditionele) kunstmedium...

23.

Leo Copers

Geen gezeik iedereen rijk

2001 - 2004

50 x 50 x 50 cm, polyester, bladmetaal

De sculptuur 'Geen gezeik, iedereen rijk' van Leo Copers, bestaande uit een stapel valse goudblokken, kan bekeken worden als een persiflage op het bekende spreekwoord 't'is niet al goud dat blinkt'. In het kader van deze tentoonstelling in Menen, een grensstad die naast armoede en leegstand, ook zeer veel mogelijkheden in zich draagt, krijgt dit werk een motiverende bijklank. Niet alles wat geld ademt, is immers noodzakelijk relevant, en omgekeerd.

24.

Allora & Calzadilla

Amphibious (Login - Logout)

AP I/II

2005 - duur 6 min 17 sec

digitale betacam overgezet naar dvd (kleur, geluid)

In het trage, poëtische videowerk 'Amphibious (Login-Logout)' maakt het geëngageerde kunstenaarsduo Allora&Calzadilla de grens tussen de fragiele natuur en de hedendaagse kapitalistische maatschappij duidelijk. Het werk toont enerzijds het dagelijkse leven in de overgeïndustrialiseerde regio van de Chinese Parelrivier, taferelen die schril afsteken tegen de frêle, aandoenlijke pogingen van zes landschildpadjes – één van de oudste dieren op deze planeet - die zich letterlijk proberen staande te houden op een stuk drijfhout op diezelfde rivier...

25.

Mekhitar Garabedian

l'Étranger

ed. 1/3

2005 - duur 4 min 5 sec

digitaal bestand (kleur, geluid)

Binnen zijn oeuvre onderzoekt de Syrische kunstenaar Mekhitar Garabedian - die al sinds zijn prille jeugd in België woont - de positie van het individu en de ontwikkeling van diens identiteit in de door migraties gevormde, grensoverschrijdende internationale hedendaagse samenleving. In zijn videowerk 'L'Étranger' reflecteert Garabedian over de manier waarop elke migrant zijn eigen herinneringen, geschiedenis en identiteit meedraagt als een dilemma; enerzijds verknocht aan de grenzen van zijn herkomst en thuisland, en anderzijds gedwongen om een identiteit op te bouwen in een nieuw, vreemd land. De film is gebaseerd op een gedicht van Charles Baudelaire uit 1869 (!) over een man die alle connectie met de wereld opgaf en overbleef zonder familie en herinneringen, volledig gebroken met het verleden, maar ook met het heden..

26.

Mariusz Kruk*Zonder titel*

1991

95 x 169 x 43 cm

mixed media

De Poolse kunstenaar Mariusz Kruk staat bekend als een scenograaf van dagelijkse objecten, die hij in een andere combinatie samenbrengt, om zo tot bevreemdende, dikwijls afstandelijke beelden te komen. In het werk 'Zonder Titel' brengt hij vier banale objecten – twee stoelen, een plank en een zaag, die de plank reeds half heeft doorgezaagd – samen in één installatie. Het werk lijkt zeer eenvoudig, maar kan op een meer psychologisch niveau bekeken worden als de typisch menselijke poging om de grenzen tussen elkaar te doorbreken, en dit door middel van een eenvoudige, maar wel 'destructieve' handeling...

Lawrence Weiner*Moi + Toi & Nous (uit de reeks "I Am You")*

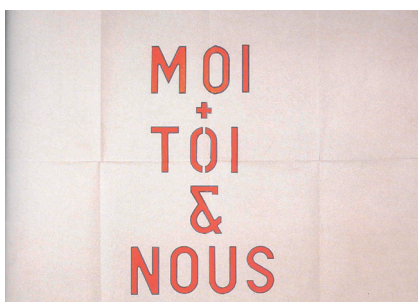
ed. 15/300

1993 – 1994

62 x 89 cm

offsetdruk op papier

schenking Goethe-Institut Brussel

De Amerikaanse conceptuele kunstenaar Lawrence Weiner werkt vooral met taal als materiaal voor kunst. Hij beschouwt taal niet noodzakelijk als louter betekenisoverdragend, maar eerder als sculpturaal materiaal. Sommige van zijn zinnen of zinsneden zijn poëtisch, sommige kurkdroog, sommige verwijzen naar een concrete situatie, anderen staan dan weer volkomen op zichzelf. In deze editie 'Moi&Toi&Nous' kan de toeschouwer volkomen zelf beslissen hoe hij de eenvoudige woorden leest: zijn het aparte entiteiten? Kunnen ze deels samen, of volledig samen gelezen worden. Die individuele keuze kan zeer bepalend zijn voor de manier waarop de toeschouwer sociaal, maatschappelijk of persoonlijk in het leven staat.

Angel Vergara Santiago*Migration*

1996

66 x dia. 47 cm

mixed media

schenking Vera Van Laer Antwerpen

Voor Angel Vergara is het contact tussen zijn kunst en het publiek uitermate belangrijk. Daarom probeert hij de toegankelijkheid en de leesbaarheid van zijn werk zo groot mogelijk te houden. Vele van zijn werken stellen zich kritisch op ten opzichte van de huidige politieke en sociale maatschappij. In de sculptuur 'Migration', die reeds uit 1996 dateert, stelt hij op een nogal profetische manier de huidige migratieproblematiek aan de kaak. Het werk toont een grote bolvormige fles, waarop op een blauwe achtergrond verschillende migratieroutes lijken geschilderd te zijn. De vorm en kleur van de sculptuur lijken wat te verwijzen naar een wereldbol, maar ook de flessenvorm is veelbetekenend: vrijheid van beweging en migratie is een realiteit, het lijkt enkel nog een kwestie van tijd vooraleer de geest echt uit de fles is.

Bart Soubry*Zonder titel*

s.d.

115 x 25 x 22 cm

mixed media

schenking van de kunstenaar

Het abstracte beeldhouwwerk van de Belgische kunstenaar Bart Soubry, bevraagt de grenzen van het medium beeldhouwkunst zélf, waardoor het ook steeds naar zichzelf verwijst, en weinig andere referenties toelaat. Het werk 'Zonder Titel' bestaat uit een houten sokkel, waarop twee blokken steen liggen, die door middel van een bankschroef als een soort van 'presse-papier' dienen voor een stuk karton. Bart Soubry speelt hier met een aantal typische elementen uit de beeldhouwkunst (de sokkel, de bankschroef, de steen), die enerzijds als metafoor kunnen beschouwd worden voor de 'beklemmende' grenzen van het medium beeldhouwkunst zelf. Anderzijds kan het werk ook bekeken worden als ware het de beeldhouwkunst zelf die een 'ander medium' restricties oplegt. Immers, het stuk karton dat tussen de steen geklemd zit, zou ook kunnen verwijzen naar bijvoorbeeld het medium teken- of schilderkunst...

30.**Ricardo Brey***Untitled*

2001

200.5 x 120 x 120 cm

mixed media

Het werk 'Untitled' van de Cubaanse kunstenaar Ricardo Brey bestaat uit een glazen vitrine waarin een olifantenpoot te midden van tientallen fluwelen handschoenen tentoongesteld staat. Het werk verwijst naar de bekende Indische parabel van de vijf blinde mannen en de olifant. Omwille van zijn grootte, kon de olifant nooit volledig betast worden door de vijf mannen, die elk een ander deel van de olifant 'te zien' kregen. Het werk kan als een metafoor beschouwd worden voor het feit dat iedereen, vanuit zijn eigen achtergrond en gebreken, een eigen, 'begrensde' kijk heeft op de alomvattende werkelijkheid...

31.**Michel François***Native*

ed. 26/50

1995

73 x 54 cm

lithografie op papier

schenking Muka Gallery New Zealand

De artistieke praktijk van de Belgische kunstenaar Michel François is letterlijk grenzeloos en kan alle vormen aannemen, van video's over installaties, sculpturen tot foto's en prints. Hij gebruikt als metafoor voor zijn werk het 'rhizoom', een ondergrondse, woekerende plantenwortel, zonder begin of einde, die steeds op knooppunten nieuwe planten vormt. Iets soortgelijks is er gaande in de editie 'Native', een poster waarop François kriskras door elkaar silhouetten van verschillende diersoorten, zowel gewervelden als ongewervelden, afbeeldt, die allen cirkelen rond het woord 'native' in het midden van het beeldvlak. Hiermee lijkt Michel François ons op een ironische manier aan de relativiteit van onze (prehistorische) afkomst te herinneren, er wordt immers geen menselijke figuur afgebeeld, die ondanks alles voor iedereen - los van grenzen, migratie, nationaliteit of ras - volledig hetzelfde blijft.

32.

Christo*Valley Curtain*

1971

91 x 165 cm

potlood, waskrijt en plakband op papier

schenking VMHK (Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst) Gent

De Bulgaars-Amerikaanse kunstenaar en architect Christo verwierf internationale faam met het inpakken van monumentale openbare gebouwen, landschappen en zelfs eilanden en wateroppervlakken. Hiermee creëerde hij een unieke samensmelting tussen conceptuele kunst en Land Art. Christo zag zijn grootschalige projecten – die steeds tijdelijk waren, meestal niet langer dan twee weken duurden en nadien weer verdwenen – als manieren om de (esthetische) grenzen van de verbeelding van de toeschouwer te verleggen. Wat men niet ziet, prikkelt en verlegt immers de fantasie. Anderzijds benadrukte Christo als architect met zijn zorgvuldig ingepakte monumenten ook de esthetische, architecturale contouren ervan. Om zijn grootschalige projecten te financieren, vervaardigde hij ook ontwerptekeningen ervan, die hij als volwaardige kunstwerken verkocht. 'Valley Curtain' is zo'n ontwerptekening, in een geraffineerde stijl getekend, en gebaseerd op het gelijknamige project, waarbij hij het zicht op een Amerikaanse vallei op esthetische wijze 'begrensd' met een gigantisch oranje-rood doek.

Sofia Hultén*Gatefold 10*

2012

55 x 64 x 51 cm

verf op metaal

De Zweedse kunstenaar Sofia Hultén gebruikt vaak objecten uit de dagelijkse realiteit – dikwijls op straat gevonden – en vervormt ze waardoor hun oorspronkelijke betekenis verstoord wordt. In het werk 'Gatefold 10' smeedt ze een object dat op een traliewerk lijkt zoals men die weleens vindt voor keldergaten van stadswoningen, om tot een kleine kooi-kubus. Dit object kan zowel verwijzen naar de begrenzing die (stads)mensen zichzelf opleggen door zich te verschuilen in hun woning, maar refereert tevens ook naar de typische kubusvorm die in de kunstgeschiedenis geassocieerd wordt met het geometrische modernisme.

Peter De Meyer*Untitled (corner)*

2011

150 x 3.5 x 3 cm

hout, metaal

Met zijn minimale objecten en installaties maakt de Belgische kunstenaar Peter De Meyer eenvoudige, maar intelligente conceptuele statements die de toeschouwer doen nadenken over de grens tussen wat zichtbaar en onzichtbaar is. Met zijn werk 'Untitled (corner)' trekt hij een eenvoudige deurscharnier uit zijn gewone gebruikerscontext, en plaatst hij ze gepend en rechtopstaand als een minimalistische sculptuur in de tentoonstellingsruimte. Zoals de titel aangeeft, beschrijft deze sculptuur letterlijk een hoek. Deze hoek is echter niet enkel fysiek zichtbaar, maar beschrijft ook met wat verbeelding een hoek van een onzichtbare, mentale ruimte. Het werk dient ook steeds met de hoek gericht naar een fysieke hoek van de tentoonstellingsruimte gepresenteerd te worden, waarmee Peter De Meyer de fysieke en mentale 'hoekgrens' ook letterlijk opnieuw fysiek in de bestaande ruimte plaatst...

Johan De Wilde

Pi

2007 - work in progress
variabele afmetingen
mixed media

De tekeningenreeks 'Pi' is een sleutelwerk in het oeuvre van de Belgische kunstenaar Johan De Wilde. De Wilde begon aan de reeks in 2007 en werkt er tot op de dag van vandaag regelmatig aan verder. Het werk bestaat uit een minutieus getekende versie van het getal Pi, dat een wiskundige eindeloze reeks getallen na de komma bevat. De uiterst secure, beperkende tekenstijl staat hier in schril contrast met de grenzeloosheid van de getallenreeks. Het betekent ook dat elke tekening – die steeds hetzelfde formaat heeft – een nieuwe reeks getallen na de komma bevat, waardoor de toeschouwer die de eerste tekening niet gezien heeft, niet echt iets zinnigs zal kunnen zien in de rest van de reeks, hoewel deze wel degelijk een (wiskundige) betekenis heeft.

Robert Gober

Drain

ed. 4/8

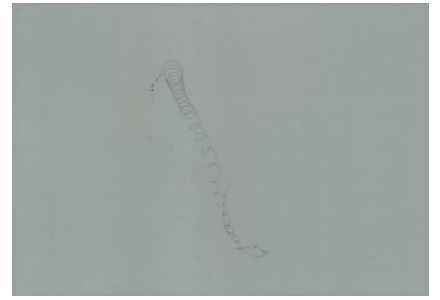
1989

dia. 10.5 x 7.5 cm

tin

'Drain' van de Amerikaanse kunstenaar Robert Gober, bestaat uit een tinnen afgietsel van een afvoerputje, dat steeds wordt geïnstalleerd op borsthoogte in een muur, een ongebruikelijke plaats voor een afvoerput. Door het object te ontdoen van zijn oorspronkelijke context, verandert Gober de betekenis ervan. Voor de kunstenaar staat de afvoerput symbool voor een 'doorgang' die vanuit de dagelijkse werkelijkheid naar een duistere, onzichtbare en unheimliche wereld leidt.

36.

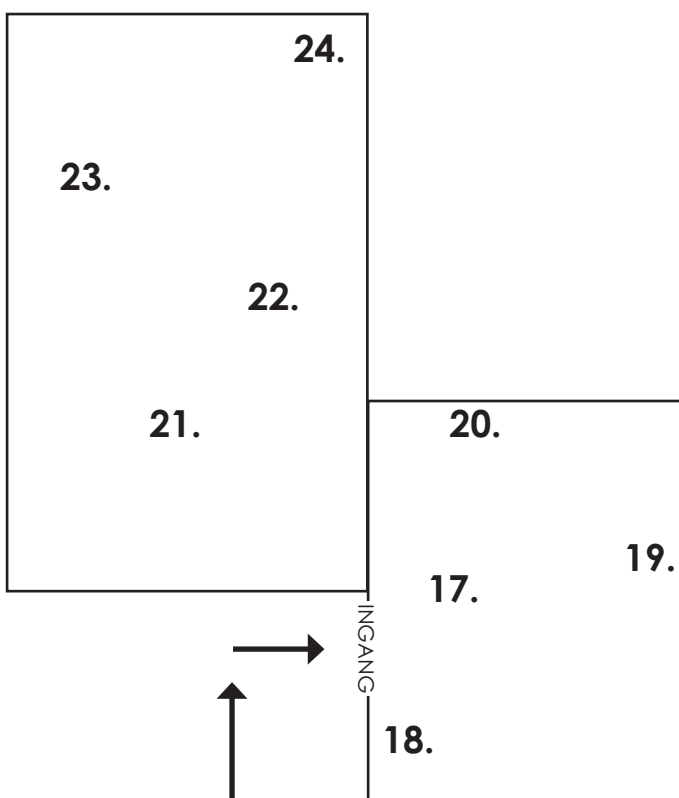

37.

Stadsmuseum

Gelijkvloers

Verdieping

